
OHJAUSSUUNNITELMA

Yksikön johtaja hyväksyi ohjaussuunnitelman päätöksellään 17.11.2015. Tiedekuntamuutokseen liittyviä päivityksiä tehty 24.8.2017.

Viestintätieteiden tiedekunta

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmat

1. Periaatteet ja tavoitteet

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmien ohjaussuunnitelma perustuu opetusneuvoston 3.10.2011 antamaan linjaukseen opintojen ohjauksesta Tampereen yliopistossa [i], tutkinto-ohjelmien ohjaussuunnitelmien laadinnasta annettuun ohjeeseen ja koulutukseen syksyllä 2012 (ks. liite 1) [ii] sekä opintopsykologi Taija Tuomisen päivittämiin HOPS-prosessin tavoitteisiin keväältä 2014 (ks. liite 2). Suunnitelman ovat yhdessä koostaneet yksikön kahdeksan ohjausvastaavaa, ja se täydentää osaltaan yksikön toimintakäsikirjassa esiteltyjä toimintaperiaatteita.

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmissa opintojen ohjauksen periaate on opiskelijan ohjaaminen ja tukeminen hänen koko opintokaarensa ajan. Sanna Vehviläisen *Ohjaustyön oppaan* mukaan (Gaudeamus 2014) ohjaus on yhteisöllistä toimintaa, jolla ”tuetaan ja edistetään ohjattavan oppimis-, kasvu-, työ- tai ongelmanratkaisuprosesseja sellaisilla keinoilla, että ohjattavan toimijuus vahvistuu” (s. 12). Pedagogisen määritelmän taustalla on ensinnäkin kysymys siitä, *mihin* ohjaus kohdistuu, toiseksi siitä, *ketkä* ovat ohjauksen toimijoita ja kolmanneksi siitä, *miten* ja millä keinoin ohjataan. Näin ollen ohjauksen voi ymmärtää prosessina, joka perustuu ohjaajan ja ohjattavan välisen kumppanuuden, dialogisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteisiin (*Ohjaustyön opas*). Ohjaussuunnitelmaa laatiessamme olemme huomioineet näiden periaatteiden toteutumisen tiedekunta- ja tutkinto-ohjelmakohtaisilla tasoilla.

Ohjaussuunnitelmadokumentti koostuu neljästä osiosta: 1) periaatteet ja tavoitteet, 2) yhteiset resurssit ja käytänteet, 3) arviointi ja kehittäminen ja 4) tutkinto-ohjelmakohtainen ohjaussuunnitelma. Toisessa osiossa osoitetaan ohjauksen eri osa-alueista vastuussa olevat tiedekunnan opintopalveluiden henkilökunnan jäsenet ja määritellään kaikille tutkinto-ohjelmille yhteiset ohjauskäytänteet. Kolmannessa osiossa arvioidaan ohjausjärjestelmän tulevia kehittämistarpeita ja neljäs osio koostuu tutkinto-ohjelmakohtaisista ohjaussuunnitelmista sisältäen ohjelmien erityiset ohjauskeinot- ja käytänteet.

2. Yhteiset resurssit ja käytänteet

Opintopalveluiden henkilökuntaan kuuluvat **opintopäällikkö** ja **opintokoordinaattorit** ovat tiedekuntatason tärkein resurssi järjestelmällisen ohjauksen toteuttamisessa. Opintopäällikkö ohjaa

opiskelijoita erityisesti tutkintorakenteen osalta kuten myös valmistumiseen ja muualla kotimaassa suoritettujen opintojen hyväksilukuun liittyvissä asioissa. Opintokoordinaattorit ohjaavat tutkinto-ohjelmien omissa opintokäytänteissä kuten opintokokonaisuuksien suorittamisessa, kokonaismerkinnöissä, opintojen yhteensovittamisessa, opintojen hyväksiluvussa. He myös tiedottavat ajankohtaisista opintoasioista. **Kansainvälisten asioiden koordinaattori** ohjaa mm. vaihto-opiskeluun ja ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukuun liittyvissä asioissa. Tämän lisäksi **opintos sihteeri** antaa yleistä opintoneuvontaa ja ohjaa valmistumiseen liittyvissä kysymyksissä. Tutkinto-ohjelmien toimijoiden eli **ohjausvastaavien, HOPS-opettajien, tutkinto-ohjelmavastaavien, opiskelijatuutoreiden ja aineenopettajakoulutuksen vastuuhenkilöiden** tehtävänkuvat on kuvattu tutkinto-ohjelmakohtaisissa ohjaussuunnitelmissa. Tiedekunnan eri ohjaustoimijat pitävät myös yhteyttä yliopistotason ohjaustoimijoihin. Näihin kuuluvat ohjausvastaavien toimintaa yliopiston laajuisesti koordinoiva **opintopsykologi, saavutettavuusyhteyshenkilö** sekä **työelämäpalveluiden henkilökunta**.

Tämän ohjaussuunnitelman ensimmäinen versio hyväksyttiin syksyllä 2013. Tuolloin entisen kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikön ohjausvastaavat sopivat yhteisistä ohjaukseen käytännöistä, joiden mukaan jokaisessa tutkinto-ohjelmassa käydään kolme henkilökohtaista HOPS-keskustelua opintokaaren eri vaiheissa. Näistä ensimmäinen käydään pakollisten orientoivien opintojen yhteydessä, toinen ennen kandidaatintutkintoon sisältyvää seminaaria tai sen yhteydessä ja kolmas ennen maisteriopintojen seminaaria tai sen yhteydessä. HOPS-opettaja ja opiskelija sopivat yhdessä keskustelujen käymistavoista.

26.10.2015 julkaistu [HOPS-opettajan opas](#) löytyy yliopiston henkilökunnan sisäisiltä sivuilta.

Tämän lisäksi tiedekunta on sittemmin ottanut käyttöön yhteisen kurssipalautejärjestelmän, jonka tarkoituksena on opiskelijoiden osallistaminen opetuksen kehittämiseen ja opetussuunnitelmatyön läpinäkyväksi tekemiseen. Kurssipalautejärjestelmä noudattaa kansainvälisen PDCA-kehityssyklin toimintaperiaatteita. [iii] Tiedekunta on myös ottanut käyttöön yhteisen pro gradu -tutkielman työskentelysuunnitelman. Kaikki opinnäytteitä koskevat ohjeet on koottu kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmia koskevaan [opinnäyteohjeeseen](#). Tutkinto-ohjelmien erityiset ohjauskeinot- ja käytännöt on kuvattu niiden omissa ohjaussuunnitelmissa.

3. Arviointi ja kehittäminen

Ohjausvastaavat jatkavat ohjaustoiminnan kehittämistä ja keskustelun virittämistä ajankohtaisista ohjausaiheista. Tutkinto-ohjelmakohtaiset ohjaussuunnitelmat sisältävät tietoa tutkinto-ohjelmien omista erityisistä ohjaustoiminnan kehittämiskohteista. Tiedekuntatasolla näihin kohteisiin kuuluvat tutkielmien ohjaukseen liittyvien ongelmatapausten ratkaisutavat, HOPS-opettajien koulutuksen edistäminen laaja-alaisissa tutkinto-ohjelmissa, AHOT-käytänteiden kehittäminen ja yhteisen kurssipalautejärjestelmän toiminnan monitorointi ja tulosten hyödyntäminen.

Ohjaussuunnitelma tarkistetaan opetussuunnitelmakauden vaihtuessa ja muutenkin tarpeen mukaan. Päivittämisestä ovat vastuussa ohjausvastaavat, ja tutkinto-ohjelmien henkilökunnat tai OPS-työryhmät hyväksyvät muutokset kokouksessaan. Muutokset yhteiseen dokumenttiin hyväksyy viime kädessä dekaani.

4. Tutkinto-ohjelmakohtainen ohjaussuunnitelma

VENÄJÄN KIELEN, KULTTUURIN JA KÄÄNTÄMISEN TUTKINTO-OHJELMA

1. Periaatteet ja tavoitteet

Venäjän kielen, kulttuurin ja kääntämisen tutkinto-ohjelmassa opintojen ohjauksen periaate on opiskelijan itsenäisen oppimispolun tukeminen hänen koko opintokaarensa ajan. Ohjauksen tarkoituksena on tukea opiskelijan kykyä suunnitella, ohjata, toteuttaa ja arvioida omaa toimintaansa. Ohjauksella tavoitellaan viime kädessä opiskelijan itseohjautuvuutta, joka on asiantuntijuuden perusedellytys. Opiskelijaa tuetaan etenemään opinnoissaan ongelmitta ja suorittamaan tutkintonsa tavoiteajassa. Ohjausta annetaan opintojen kaikissa vaiheissa perusopinnoista syventäviin opintoihin ja mahdollisiin tohtoriopintoihin. Tämän ohjaussuunnitelman tavoite on määritellä ne resurssit ja käytänteet, jotka mahdollistavat ohjauksen järjestelmällisen toteuttamisen aina maisterin tutkinnon suorittamiseen saakka. [Tohtoriopintojen ohjaamisen käytänteet](#) on määritelty Opiskelun oppaassa erikseen.

Venäjän kielen, kulttuurin ja kääntämisen tutkinto-ohjelman ohjaussuunnitelma koostuu neljästä osiosta: 1) periaatteet ja tavoitteet, 2) resurssit ja työnjako, 3) keinot ja käytänteet ja 4) arviointi ja kehittäminen. Osiossa 2 osoitetaan ohjauksen eri osa-alueista ensisijaisesti vastuussa olevat tutkinto-ohjelman ja opintopalveluiden henkilökunnan jäsenet, osiossa 3 määritellään ohjaukseen soveltuvat keinot ja käytänteet opintokaaren eri vaiheissa ja osiossa 4 arvioidaan ohjausjärjestelmän tulevia kehittämistarpeita.

2. Resurssit ja työnjako

Opiskelijan opintojen ohjaukseen osallistuu tutkinto-ohjelman koko henkilökunta, jonka kesken on sovittu yhteisistä periaatteista ja käytänteistä. Jokainen tietää oman vastuualueensa ja myös yliopiston muiden toimijoiden vastuualueet ja osaa lähettää opiskelijan eteenpäin tilanteissa, joissa ei itse pysty olemaan avuksi. Koko henkilökunta osallistuu opetussuunnitelmatyöhön ja opiskelijoiden ohjaukseen omaan opetukseensa liittyen, kerää ja hyödyntää opiskelijapalautetta opetuksensa suunnittelussa ja toteutuksessa. Kaikkien tehtävänä on myös tukea opiskelijoiden yliopisto-opiskelijan identiteetin rakentumista ja asiantuntijuuden kehittymistä.

Tutkinto-ohjelmavastaavalla on strateginen kokonaisvastuu ohjauksesta, opetussuunnitelmatyöstä ja tutkinto-ohjelman pedagogisesta kehittämisestä. Hänellä ja muilla professoreilla on tärkeä rooli HOPS-prosessissa erityisesti maisterivaiheessa.

Ohjausvastaava on tutkinto-ohjelman yhteyshenkilö kaikissa ohjaukseen liittyvissä asioissa. Ohjausvastaavan kolme vastuutehtävää ovat 1) tutkinto-ohjelman pedagoginen kehittäminen, 2) HOPS-opettajien toiminnan tukeminen ja koordinointi ja 3) yleinen ohjausneuvonta. Pedagogiseen kehittämiseen kuuluvat ohjausasioista tiedottaminen ja keskustelun virittäminen, opetussuunnitelmatyöhön ja ohjauskoulutukseen osallistuminen, opiskelijapalautekäytänteiden edistäminen sekä tutkinto-ohjelman ohjaussuunnitelman laatiminen ja päivittäminen.

Ohjausvastaavaan voi ottaa yhteyttä kaikissa ohjaukseen liittyvissä asioissa, ja hänen vastuullaan on osoittaa asia tarvittaessa jatkokäsittelyyn. Ohjausvastaavan tehtäviin kuuluu myös mahdollisten ohjausta koskevien ongelma- ja riitatilanteiden ensi vaiheen neuvonta ja sovittelu. Myös ainejärjestöjen valitsemien opiskelijatuutorien toiminnan tukeminen kuuluu ohjausvastaavan toimintaan.

HOPS-opettajat, joita tutkinto-ohjelmassamme ovat kaikki opettajat, osallistuvat tutkinto-ohjelman yhteisiin HOPS-tapaamisiin ja ohjaavat oman ryhmänsä opintojen suunnittelua. He käyvät ryhmänsä opiskelijoiden kanssa ohjauskeskustelut, jotka auttavat opiskelijoita laatimaan ja päivittämään henkilökohtaiset opintosuunnitelmansa.

Aineenopettajakoulutuksen vastuuhenkilö ohjaa tutkinto-ohjelman opiskelijoita opettajakoulutukseen liittyvissä asioissa ja neuvottelee niistä yhteistyössä aineenopettajan pedagogisista opinnoista vastaavien henkilöiden kanssa. Pedagogisista opinnoista vastaa kasvatustieteiden tiedekunta.

Opiskelijatuutorit antavat opintojen alkuvaiheessa käytännön neuvontaa, tutustuttavat uudet opiskelijat yliopistoon sosiaalisena ja tilallisena ympäristönä, neuvovat heitä arjen käytännöissä. Tuutorien tärkeä tehtävä on myös uusien opiskelijoiden ryhmäyttäminen ja yhteisöllistäminen. Jokavuotinen tärkeä perinne on uusien opiskelijoiden järjestämä illanvietto Русский вечер, johon osallistuu uusien ja vanhempien opiskelijoiden lisäksi myös tutkinto-ohjelman henkilökunta.

Muita tutkinto-ohjelman ohjaustoimijoita ovat tiedekuntatason opintopalveluiden puolesta **opintopäällikkö, opintokoordinaattori, kansainvälisten asioiden koordinaattori ja opintosihteri**.

Opintopäällikön, opintokoordinaattorin, kansainvälisten asioiden koordinaattorin ja opintosihterin tehtävänkuvat on kuvattu tarkemmin tämän ohjaussuunnitelman toisessa osiossa, josta löytyy myös maininta tiedekunnan ohjaustoimijoiden suhteesta yliopistotason toimijoihin (so. **opintopsykologi, saavutettavuusyhteyshenkilö, työelämäpalveluiden henkilökunta**).

3. Keinot ja käytänteet

Uusille venäjän kielen opiskelijoille lähetetään ennen lukukauden alkua tervetulokirje, jossa esitellään lyhyesti tutkinto-ohjelman henkilökunta, kerrotaan, miten opiskelijoiden kannattaa valmistautua ensimmäiseen lukuvuoteen ja ensimmäisen yhteisen tapaamisen (tervetulotilaisuus) aika ja paikka.

Tiedekunta ja yliopisto järjestävät ensimmäisenä vuonna orientoivat opinnot uusille opiskelijoille. Orientoivien opintojen alkaessa uudet opiskelijat tapaavat opiskelijatuutorinsa, jotka perehdyttävät heitä esim. yliopiston tiloihin, yleisiin opiskelukäytäntöihin ja opiskelijoiden vapaa-ajan toimintaan. Ohjausvastaava on yhteydessä tuutoreihin jo edellisen kevään aikana ja miettii yhdessä heidän kanssaan, miten ongelmakohtia opintojen aloittamisessa voidaan poistaa. Opintoneuvonnasta ja -ohjauksesta on uusille opiskelijoille paljon yleistä tietoa Opiskelun oppaassa, joihin uusia opiskelijoita neuvotaan tutustumaan jo ennen yliopistoon tuloaan.

Ennen syyslukukauden alkua uusille opiskelijoille järjestetään tervetulotilaisuus, jossa he tutustuvat sekä henkilökuntaan että toisiinsa. Heille kerrotaan ensimmäisen vuoden opinnoista ja jaetaan

infopaketti, jossa on henkilökunnan yhteystietojen lisäksi paljon hyödyllisiä ohjeita ja tietoa opiskelukäytännöistä.

Opiskelija voi erityisin perustein hakea ja saada erityisjärjestelyitä opintojen saavutettavuuden turvaamiseksi. Erityisiä perusteita voivat olla mm. kuulovamma, näkövamma tai muu aistivamma, lukihäiriö, paniikkihäiriö, keskittymishäiriö tai Asperger-oireyhtymä. Erityisjärjestelyistä voi tiedustella lisää yliopiston [saavutettavuusyhteyshenkilöltä](#).

HOPS-ohjaus

Kieli-, käänös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmien yhteisten periaatteiden mukaan opintojen kuluessa käydään kolme henkilökohtaista HOPS-ohjauskeskustelua. Näistä ensimmäinen käydään orientoivien opintojen yhteydessä ensimmäisen opiskeluvuoden kevätlukukauden alussa, seuraava aineopintojen seminaarin yhteydessä ja kolmas syventävien opintojen alkupuolella. Ensimmäisen vuoden syyslukukaudella opiskelijoille järjestetään HOPS-startti, jossa on tutkinto-ohjelman alumneja kertomassa opinnoistaan ja kokemuksistaan työelämässä sekä maisterivaiheen opiskelijoita esittelemässä omaa opintopolkuaan. Syyslukukauden lopussa ohjausvastaava järjestää opiskelijoille vielä yhden yhteisen tapaamisen, jonka jälkeen he alkavat työstää omaa opintosuunnitelmaansa. Opiskelijat jaetaan HOPS-ryhmiin ja jokainen saa oman HOPS-opettajan, minkä jälkeen työskentely jatkuu näissä pienryhmissä. HOPS-työskentely jatkuu koko opiskeluajan, ja sitä tukemaan järjestetään ryhmätapaamisia ja tarpeen mukaan myös yksilötapaamisia HOPS-opettajan kanssa. Opiskelijalla on aina mahdollisuus keskustella opiskelussa vastaan tulevista ongelmista HOPS-opettajansa kanssa, ja tämä osaa neuvoa häntä hakeutumaan esim. yliopiston yleiseen opintoneuvontaan, työelämäpalveluihin tai opintopsykologin vastaanotolle tarpeen vaatiessa. HOPS-työskentelyn alussa opiskelija tutustuu oman tutkintonsa rakenteeseen ja ryhtyy suunnittelemaan kandidaattivaiheen opintoja. Opiskelijan siirtyessä maisteriopintoihin, hänen HOPS-ohjauksestaan vastaavat tutkinto-ohjelman professorit.

HOPSin merkitys on erityisen tärkeä erilaisten valintojen yhteydessä, sillä sitä käytetään apuna aineopintovaiheen valinnaisten kurssien ja seminaariryhmän sekä maisteriopintojen valinnassa.

MOVIKO:n maisteriopinnot valitsevilla HOPS-keskusteluissa otetaan esiin myös erikoisalan valinta ja työharjoittelumahdollisuus. Valinnaisten opintojen suunnittelussa HOPS on tärkeä apuväline. HOPS-työskentelyn integroiminen luontevaksi osaksi opintoja edesauttaa opiskelun suunnitelmallisuutta ja opiskelijan valmistumista tavoiteajassa. Opiskelija ymmärtää olevansa vastuussa omista opinnoistaan, mutta hän tietää, mistä tarvitessaan saa apua.

Ohjaus osana opetusohjelmaa

Opiskelija saa jatkuvasti erilaista ohjausta ja palautetta työskentelystään osallistuessaan harjoituskursseille, joita opetusohjelmassa on runsaasti. Myös kirjatenteistä, luentokurssien kertauskuulusteluista ja esseistä opiskelija saa arvosanan lisäksi suullista palautetta opettajalta. Tiedon kulku henkilökunnan ja opiskelijoiden välillä varmistetaan siten, että kaikilla opettajilla on henkilökohtainen vastaanottoaika, opiskelijoilla on käytössään sähköpostiyhteys ja useimmilla kursseilla Moodle-alusta, jonka avulla tavoitetaan helposti kurssin osanottajat. Tutkinto-ohjelman opiskelijoilla on myös oma sähköpostilista, jota käytetään yleisiin opintoihin koskeviin tiedotteisiin. Opiskelijat pyritään alusta asti totuttamaan näiden kanavien käyttöön.

Harjoittelu

Tutkinto-ohjelman kieliharjoitteluyhdyshenkilö huolehtii aineopintoihin pakollisena kuuluvan kieliharjoittelun neuvonnasta. Kieliharjoittelusta järjestetään tiedotustilaisuus toisen opiskeluvuoden alussa ja henkilökohtaista neuvontaa tarpeen mukaan. Tutkinto-ohjelman integroituun kieliharjoitteluun osallistuvat saavat lisäksi infopakettien Aleksanteri-instituutista, joka koordinoi harjoittelua.

Käännöstieteen opiskelijoille tarjotaan valmistumisvaiheessa mentorointiohjelmaa, eli etsitään työelämässä toimiva kääntäjä, jonka tarkoitus on helpottaa opiskelijan työelämään siirtymistä.

Opinnäytteiden ohjaus

Opinnäytteiden ohjauksessa noudatetaan tutkinto-ohjelmassa yhteisiä periaatteita. Kaikissa tutkinto-ohjelman seminaariryhmissä on samat vaatimukset, jotka tulevat ilmi ohjeistuksissa ja ryhmien yhteistapaamisissa. Ryhmillä on yhteiset käytänteet (esim. työn toteuttamisen aikatauluttaminen ja yhteiset kirjalliset ohjeet, jotka löytyvät myös tutkinto-ohjelman verkkosivuilta). Ohjausprosessiin kuuluu yhteisiä tapaamisia (seminaariryöön eri vaiheiden kommentointi ja lopullisen työn käsittely ja opponointi) ja yksilötapaamisia opettajan kanssa. Kandidaatintutkielma ja pro gradu -tutkielma ovat olennainen osa seminaarityöskentelyä. Opiskelija kirjoittaa kandidaatintutkielmansa aineopintojen seminaarin aikana ja hänen pro gradu-tutkielmansa pääsee hyvään alkuun osana syventävien opintojen seminaarityöskentelyä. Ohjaaja ja tutkielmaa kirjoittava opiskelija tekevät yhdessä yksikön yhteisten periaatteiden mukaisen pro gradu tutkielman työskentelysuunnitelman. Kiinteä yhteys ohjaajaan jatkuu pro gradu -työn valmistumiseen asti. Lopputyötään kirjoittaville järjestetään tarpeen mukaan myös gradupiiri, jossa opiskelijat saavat sekä vertaistukea että ohjausta opettajalta.

4. Arviointi ja kehittäminen

Ohjausvastaava kutsuu vähintään kerran vuodessa koolle tutkinto-ohjelman HOPS-opettajat keskustelemaan ohjauskokemuksista ja yhteisistä käytänteistä.

Jokaiselta kurssilta kerätään opiskelijapalautetta tiedekunnan palautejärjestelmän periaatteiden mukaisesti. Palautetta kerätään sekä kurssin kestäessä, joko suullisesti tai kirjallisesti, että kurssin päätteeksi.

Seminaarien yhteydessä opiskelijoilta kerätään ryhmäpalaute siihenastisista kandidaatti- tai maisteriopinnoista, jotta voidaan arvioida opetussuunnitelman toimivuutta. Käännös- ja esim. keskusteluharjoituskursseilla voidaan käyttää myös itsearviointipalautetta.

Kukin opettaja käyttää saamaansa palautetta oman opetuksensa suunnitteluun. Lukukauden päätteeksi henkilökunta kokoontuu keskustelemaan saadusta palautteesta ja arvioimaan kuluneen lukukauden opetusohjelmaa sen pohjalta. Lukuvuoden päätteeksi järjestetään palautepäivä, jossa yhdessä opiskelijoiden kanssa käsitellään lukuvuoden aikana kerättyä palautetta ja pohditaan toimia, joihin palautteen perusteella on syytä ryhtyä.

Tutkinto-ohjelman ohjaussuunnitelma tarkistetaan opetussuunnitelmakauden vaihtuessa ja muutenkin tarpeen mukaan. Päivittämisestä on vastuussa ohjausvastaava, ja tutkinto-ohjelman henkilökunta tai OPS-työryhmä hyväksyy muutokset kokouksessaan. Muutokset yhteiseen dokumenttiin hyväksyy viime kädessä dekaani.

Liite 1

Huom! Tämä ohje ohjaussuunnitelman laatimisesta on julkaistu ohjausvastaavakoulutuksen yhteydessä syksyllä 2012 ja lisätty ohjausvastaavien intrayhteisöön 15.10.2012. Päivityksen on tehnyt yliopiston opintopsykologi Taija Tuominen.

Tässä koulutuksessa ohjaussuunnitelma ymmärretään prosessina, joka rakentuu sarjasta kysymyksiä, joihin osallistujat hakevat yhteistyössä omassa tutkinto-ohjelmassaan vastauksia. Työskentelyn tuloksena syntyvä asiakirja saatetaan myös yksikön johtajan hyväksyttäväksi. Tärkeimmällä sijalla on kuitenkin se prosessi, jossa ko. paperi syntyy. Ohjausvastaavan työn kohteena on erityisesti ohjaustyön virittäminen ja yhteisön ohjaustyön tukeminen omassa tutkinto-ohjelmassa.

KYSYMYKSIÄ OHJAUSSUUNNITELMAN RAKENTAMISEN TUEKSI

- Mitä opintojen ohjaus yliopistossa on? Mitä ohjauksella ymmärretään?
- Mitä ohjauksella tavoitellaan? Mitkä ovat ohjauksen kohteena olevat ydinprosessit?
- Mitä merkitsee / mistä näkee, että ohjaus tai sen kohteena olevat prosessit ovat onnistuneet?
- Millainen on ohjauksen työnjako, roolit ja vastuut (yliopisto-, yksikkö-, ja tutkinto-ohjelmatason toimijat)? (matriisi)
- Miten ohjataan? Millaisia yhteisiä käytänteitä tarvitaan?
- Miten ohjauksen toimivuutta seurataan, arvioidaan ja kehitetään?

Liite 2

HOPS-prosessin tavoitteet

Taija Tuominen 6.5.2014

Tampereen yliopiston tutkintosäännön mukaisesti jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Tämä dokumentti on työpaperi, jossa kuvataan HOPS-prosessin yleisiä tavoitteita Tampereen yliopistossa. Tavoitteet ovat opiskelijan tavoitteita, ne on kirjoitettu osaamisperustaisesti ja ne kattavat koko HOPS-prosessin.

Opiskelija osaa suunnitella opintojaan siten, että tutkinto on mahdollista suorittaa tavoiteajassa. **Opiskelija laatii toteuttamiskelpoisen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), jonka lähtökohtina ovat opetussuunnitelma, tutkintorakenne ja opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet. Hän laatii opintosuunnitelman siten, että se tukee opintojen sujumista ja hyvinvointia.** Hän kuvaa suunnitelmassa tutkinnon suorittamiseksi tarvittavat opinnot, opintojen etenemisjärjestyksen ja aikataulun. Hän pystyy tekemään valinnan maisterin tutkinnon opintosuunnasta tai maisteriohjelmasta, ja osaa suunnitella kandidaatin tutkinnon opinnot siten, että hakeutuminen haluttuun opintosuuntaan on mahdollista ja sujuvaa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että

- opiskelija tuntee tutkintonsa rakenteen siten että tietää mistä se koostuu, millaisia valintoja hän voi ja hänen kannattaa tehdä, miten osaaminen karttuu opintopolulla ja mihin vaiheeseen opintoja on hyvä sijoittaa esimerkiksi valinnaiset opinnot, yhteiset opinnot, ulkomaan vaihto-opiskelu ja työharjoittelu
- opiskelija tunnistaa aiemmin hankkimaansa tai opintojen aikana yliopistokoulutuksen ulkopuolella karttuvaa osaamistaan ja osaa tarvittaessa hakea sen hyväksilukemista tutkintoon
- opiskelija pohtii mm. tavoitteitaan, oppimistaan, opiskeluelämäntilannettaan ja työelämäsuuntautumistaan, sekä tekee opiskeluun liittyviä valintoja tämän reflektoinnin ohjaamana.

Opiskelija osaa toteuttaa opintosuunnitelmaansa tarkoituksenmukaisilla tavoilla, arvioida opintojensa etenemistä ja oman toimintansa vaikutusta siihen sekä muuttaa toimintaansa ja suunnitelmiaan tarvittaessa. Opiskelija päivittää HOPSiaan säännöllisesti ja tarpeen mukaan.

Opiskelija tunnistaa ja osaa kuvata oman osaamisensa ja akateemisen asiantuntijuutensa kehittymistä.

Dokumenttia kirjoitettaessa käytetty lähdemateriaali:

- *Tampereen yliopiston tutkintosäntö 22 §*
- *Opetusneuvoston linjaus 3.10.2011: Opintojen ohjaus Tampereen yliopistossa*
- *HE 12/2005: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yliopistolain muuttamisesta*

Lisäksi materiaalina on käytetty OPPAn ohjausverkoston kokoontumisen HOPS-työskentelyä 15.1.2014. Tavoitteita ovat kommentoineet ohjausvastaavat, opintopäälliköt, opetuksen kehittämisspäälikkö Markku Ihonen ja opintokoordinaattori Maarit Moberg.

[i] <https://intra.uta.fi/portal/group/tietopankki/opetusneuvoston-linjaukset> > ”linjauksia 3”

[ii] Katso myös rehtorin päätös tutkinto-ohjelmien ohjausvastaavista ja ohjaussuunnitelmista Tampereen yliopistossa 6.3.2014: https://intra.uta.fi/portal/fi_FI/group/tietopankki/rehtorin-paatoksia#opetus_ja_opiskelu

[iii] <http://www.iso-9001-checklist.co.uk/iso-9001-training.htm>